

Давно те діялось

Дажбог

Син великого Сварога, славетний Дажбог-Сонце довгі роки владарював над богами, над людьми і над усім світом. Він був родоначальником русів-українців, першим їхнім князем і незмінним покровителем. Цілі покоління українців гордо іменували себе «Дажбожими внуками» — про що довідуємося із безсмертного «Слова о полку Ігоревім».

Дажбог мав мужнє, широке, схоже на сонячне колесо обличчя й русяву бороду. У правій руці він тримав величезний турячий ріг з вином, а ліва торкалася руків'я довгого меча, що висів на поясі,— бо Дажбог був богом даючим і караючим.

Гаптований¹ золотом плащ його сягав колін.

На шиї блищала золота гривна.

Коли Дажбог ступав по землі, то під ним западався ґрунт, а вся його постать променилася сліпучим світлом.

Але частіше Дажбог мчав зі сходу на захід на баскому білому коні.

Висявали оздоблені сріблом та золотом вуздечка й сідло, дзвеніли золоті стремена.

---

¹ Гаптований — вишитий.

Кому зі смертних щастило доторкнутися до повода того коня, той ставав князем у своєму племені.

Кожну з'яву Дажбога урочисто оповіщав своїм співом півень — божий вісник. Тому зображення віщої птиці було неодмінним на жертовниках¹ і на всіх речах, які присвячувалися Дажбогові.

А хто з людей хотів його повсякчасного заступництва, той носив при собі оберіг із зображенням півня.

Носили й інші сонячні обереги, на яких зображували коня, диск, хрест, ромб, бо вони — всіма знані символи Дажбога.

Бог Сонце давав усім і всьому життєві сили. Без його проміння не зросла б жодна травинка, не існувала б жодна істота.

Він був джерелом багатства й благополуччя кожної родини.

Тож як було не схилити голови перед щедрим подателем благ!

Для пошанування Дажбога люди обрали один із семи днів тижня — неділю.

Дажбог подарував українцям сонячний календар і навчив по ньому правильно

---

¹ Жертóвник — спеціальний стіл або місце, де клали жертву, яку, за релігійними обрядами, приносили богам.

лічити літа і розрізняти пори року. Він визначив для наших далеких предків основні життєві закони і звелів дотримуватися їх.

Він заступався за свій народ у часи війн і лихоліть, дарував силу і життєву снагу, вміння й мудрість.

Бувало, Дажбог гнівався на людей за ті чи інші провини або за недостатню повагу до нього, могутнього бога.

Тоді він нещадно палив поля посухою і нищив хліба або ж, навпаки, довго не посилав тепла на землю і дозволяв холодам дошкуляти людям.

Проте він був насамперед богом, який давав, а не карав, тому свою ласку змінював на гнів дуже й дуже рідко.

Якщо траплялося, що Дажбог переходив комусь дорогу, то тій людині випадало особливе щастя: їй і жито завжди родило, і худоба велася, і всілякі лиха обминали хату.

Через те на кожному весіллі найперше бажали молодому, якого в цей день величали «князем», щоб йому по дорозі до молодої стрівся сам Дажбог.

Разом із своїм братом Сварожичем Дажбог мудро повелівав Всесвітом, аж поки верховну владу не перейняв грізний громовержець Перун. Однак і тоді слава Дажбога

не померкла, адже він лишався й далі богом сонця і богом жнив, подателем благ для людей. Тому якщо люди хотіли когось виділити з-поміж інших за його добродієність і духовну красу, то прирівнювали його до Дажбога і називали «красним сонечком».

Євген Шморгун

Сварог

Сварог був дуже працелюбний, завжди зайнятий ділом бог-коваль.

Бачив Сварог із небесної висі, як тяжко люди працюють, щоб роздобути собі хліб щоденний. Бачив, що їхній труд, їхні старання далеко не завжди винагороджуються так, як це годилося б. І захотілося йому полегшити їхню працю. Отож і послав він людям на землю кліщі та навчив їх своєму ковальському ремеслу.

Насамперед показав, як викувати плуг і як ним орати землю. Хлібороби, які доти дряпали свої нивки дерев'яними мотиками, почали збирати у кілька разів більші врожаї пшениці та ячменю.

А коли на хліборобів напали із диких степів кочові племена, Сварог навчив, як захиститися від зайд.